

Motion till riksdagen 2008/09: MJ486

av **Tina Ehn m.fl. (mp)**

Utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

1 Sammanfattning

Regeringen fortsätter att montera ned miljöpolitiken. Det gäller klimatpolitiken, där regeringen vill köpa utsläppsrätter i u-länder för att slippa minska utsläppen i Sverige och EU. Det gäller biologisk mångfald, en hörnsten i regeringens miljöpolitik där man vill minska anslagen, och det gäller miljömålssystemet, där regeringen frikopplar motorn i den breda svenska miljöpolitiken.

Miljöpartiet föreslår i stället en stor satsning på att genomföra åtgärdsförslag från Miljömålsrådets rapport Nu är det bråttom! Vi föreslår att Sverige minskar utsläpp av växthusgaser här och i EU. Vi föreslår ökad takt i skydd av biologisk mångfald. Anslaget för sanering av förorenade områden höjs och utvidgas till att omfatta även skeppsvrak. En särskild premie införs för skrotning av kraftigt förorenande tvåtaktsmotorer.

Regeringens politik för jordbruk och andra areella näringar har inte hängt med ändrade förutsättningar och behov. Anslagen till skogsskydd har minskat trots att kostnaderna ökat. Stöd till ekologisk odling har minskat, trots att produktionen inte räcker för att täcka efterfrågan. Regeringen satsar på ökat kontroll av fisket, men gör inte tillräckligt mycket åt grundproblemet med överkapacitet i flottan, samtidigt som man tonar ned betydelsen av forskarnas rekommendationer vid fiskeförhandlingar.

Miljöpartiet vill i stället satsa på ökat stöd till skydd av skog och krav på ökat hänsyn i skogsbruket. Vi vill satsa på certifierad ekologisk livsmedelsproduktion för att främja lantbruket, konsumenter och miljön. Vi vill inleda genomförandet av Miljömålsrådets förslag avseende bl.a. mångfalden i odlingslandskapet och hos husdjuren. Och vi vill minska fiskeflottan och förbättra fiskevården.

Fel! Okänt namn

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt uppställning:

		Anslagsförändring (miljoner kronor)		
		2009	2010	2011
Anslag				
1:1	Naturvårdverket	107	170	240
1:2	Miljöövervakning	30	50	70
1:3	Åtgärder för biologisk mångfald	813	1 206	1 735
1:4	Sanering av förorenade områden	100	50	50
1:6	Kemikalieinspektionen	70	70	70
1:9	SMHI	17	17	17
1:12	Havsmiljö/vattendrag		-65	85
1:15	Hållbara städer/Klimp		460	600
1:16	Stöd för konvertering av bilar	120	120	120
Summa för utgiftsområdet:		1 257	2 078	2 987

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de utsläppsrätter som Sverige tilldelas genom de CDM-projekt regeringen investerar i bör makuleras en gång för alla.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att tilldelningen av utsläppsrätter i EU:s handelssystem minskar till en nivå motsvarande en minskning av EU:s inhemska drivhusgasutsläpp med minst 30 % till år 2020.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en ordentlig utvärdering av CDM och utveckla andra sätt att bidra till verkliga utsläppsminskningar och hållbar utveckling i utvecklingsländer.
5. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt uppställning:

		Anslagsförändring (miljoner kronor)		
Anslag		2009	2010	2011
1:1	Skogsstyrelsen	50	50	50
1:2	Insatser för skogsbruket	40	120	120
1:9	Statens jordbruksverk	14	14	14
1:15	Strukturstöd till fisket (skrotning)	8	8	8
1:17	Fiskevård	10	10	10
1:21	Konkurrenskraftig jordbrukssektor	-17	-17	-17
1:23	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	113	153	168
1:25	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	-13	-13	-13
1:30	Formas	122	123	125
1:33	Åtgärder för att främja ekologisk produktion och omställningsstöd	43	51	54
Summa för utgiftsområdet:		370	499	519

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör göra en översyn av ersättningsnivåer till certifierade ekologiska producenter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från Ices.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett mål bör införas för Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) att redovisa hur man kunskapsförsörjer det ekologiska lantbruket, ekologiska livsmedelsföretag, ekologiska handelsaktörer och konsumentorganisationer.

3 Rädda miljöpolitiken!

3.1 Regeringen och miljöpolitiken

Regeringen fortsätter att tona ned miljöpolitiken, även om den förnekar det.

Inom klimatpolitiken verkar regeringen för att urholka hörnstenen i EU:s klimatpolitik, handeln med utsläppsrätter, genom att smita undan utsläppsminskningar på hemmaplan. Detta utvecklas nedan.

Regeringens andra stora miljöåtgärder avser havspolitik. Den satsningen riskerar att bli lika ineffektiv. I budgetpropositionen föreslås ökning av anslaget till havsmiljön med 185 procent, men det framgår inte vad pengarna ska gå till – man hänvisar till en utredning som Naturvårdsverket ska presentera nästa år och en proposition som ska läggas fram senare.

Regeringen anger att den biologiska mångfalden är en hörnsten i dess politik, och drar sedan ned pengarna till åtgärder för biologisk mångfald. Pengar-

Fel! Okänt namn på

na används för att finansiera andra utgiftsökningar. Detta trots att utvärderingar slår fast att arbetet för biologisk mångfald måste intensifieras för att nå våra nationella mål och internationella åtaganden. Dessutom har ökningen på priser på marken gjort att anslagen skulle behöva höjas med 25 procent eller mer jämfört med 2006, bara för att hålla samma takt i skyddsarbetet. (Vad gäller naturvårdsavtal och biotopskydd för skog, som finansieras under utgiftsområde 23, är det snarast en ökning med 40 procent som behövs.)

Regeringen behandlar med förtur förslag som kan hota arbetet för den biologiska mångfalden. Man lade till exempel fram en produktionsinriktad skogspolitisk proposition i våras. Man aviserar en proposition om utarmat strandskydd till hösten. Däremot finns den utlovade propositionen om åtgärdsprogram för att nå miljönormer fortfarande inte på listan över kommande propositioner. Bättre styrmedel behövs för att nå de av EU fastlagda normer för luftföroreningar som Stockholm och andra städer bryter sedan 2005. Detta är särskilt allvarligt då vattenmyndigheterna nu håller på som bäst att ta fram åtgärdsprogram för att nå god vattenstatus enligt vattendirektivet, och det har redan kommit signaler om att man saknar instrument för att åtgärdsprogrammen ska kunna nå resultat.

3.2 Miljömålen – en frikopplad motor

Allvarligast är kanske regeringens hantering av miljömålssystemet.

Motorn i Sveriges miljöpolitik är det miljömålssystem som byggts upp under den senaste tioårsperioden. Det övergripande målet är att lämna över ett samhälle till nästa generation där våra stora miljöproblem är omhändertagna. Grunden i systemet, som beslutats i fullständig enighet av riksdagen, är de 16 miljökvalitetsmålen. Målen är i sin tur nedbrutna i delmål för att bli hanterliga, mätbara och operativa. De bryts i sin tur också ned till regionala och lokala mål.

I miljömålssystemet ingår också åtgärder för att nå målen och en mekanism för att följa upp målen, att årligen rapportera om utvecklingen och att vart fjärde år göra en fördjupad utvärdering som i sin tur ligger till grund för ett regeringsförslag och riksdagsbeslut om revidering av målen och vid behov ytterligare åtgärder för att nå målen. Miljömålsrådet består av bl.a. generaldirektörer eller motsvarande för 15 statliga centralmyndigheter och har till uppgift att samordna och utveckla systemet.

Miljömålssystemet lägger grunden för en målstyrd och långsiktigt effektiv miljöpolitik, baserad på ett miljöperspektiv som ser till helheten och kopplingen mellan olika mål, i stället för enskildheter. Miljömålssystemet står för långsiktigheten, systematiken och den nödvändiga helhetssynen i miljöpolitiken.

Miljömålssystemet är alltså ett mål- och uppföljningssystem som driver på miljöarbetet i en rad olika myndigheter, länsstyrelser och kommuner.

I mars 2008 publicerade Miljömålsrådet den senaste fördjupade utvärderingen, vars budskap sammanfattas i titeln Nu är det bråttom! Miljömålsrådet konstaterar att det finns ett ”genomförandeunderskott” och att det brådskar

med intensifierat arbete om man ska kunna nå målen eller åtminstone ha gjort det man bör göra för att få så stor måluppfyllelse att generationsmålet ska anses kunna uppfyllas. Sex av målen bedöms vara möjliga ”att nå inom tidsramen om ytterligare åtgärder sätts in”. Hela nio mål klassas som ”mycket svårt att nå eller inte möjligt att nå inom tidsramen även om ytterligare åtgärder sätts in”. För bara ett av dessa nio – Bara naturlig försurning – bedömer rådet att utvecklingsriktningen för tillståndet i miljön är positiv.

Rapporten innehåller en rad förslag till revideringar av miljömålen. Dessa behövs för att nå det övergripande målet som riksdagen beslutat, att lämna över ett samhälle till nästa generation där våra stora miljöproblem är omhändertagna. Viktigare är dock att rådet har lämnat en mängd genomarbetade förslag till åtgärder för att nå målen. Åtgärderna fördelas på tre olika sammanhållna strategier, eftersom det är viktigt att beakta målkonflikter och målsynergier. Rådet konstaterar att de nya åtgärder som föreslås kommer att kräva ökade statliga insatser på 5–10 miljarder kronor per år. Om inte kostnadseffektiva åtgärder som skatter och avgifter används ökar kostnaderna för staten. Rådet bedömer att det är samhällsekonomiskt lönsamt att genomföra förslagen överlag och att det vore direkt olönsamt att inte besluta om de åtgärder som där föreslås.

Men i stället för att som tidigare låta en fördjupad utvärdering av miljömålsarbetet ligga till grund för en proposition har regeringen tillsatt en ny utredning. Miljöpartiet erfar att den kommande miljömålspropositionen därmed blir minst ett år försenad. Detta har redan orsakat osäkerhet i de myndigheter, regioner och kommuner som arbetar med miljömålen, vilket bl.a. Naturskyddsföreningen vittnat om. Det har också föranlett Miljömålsrådets ordförande att rikta en svidande kritik mot regeringens hantering av miljömålsarbetet och avgå i protest. Miljöministern har avfärdat kritiken som partipolitik och därmed helt missat allvaret i kritiken.

3.3 Nya åtgärder för att nå miljömålen

Miljöpartiet tar till skillnad från regeringen Miljömålsrådets rapport på allvar. Vi delar också följande syn som Naturskyddsföreningen uttryckt i sitt remissyttrande:

I de fall mål eller delmål inte är möjliga att nå inom en generation är det oftast möjligt att åtminstone vidta merparten av de åtgärder som krävs för att så långt möjligt gynna målens uppfyllelse, även om återhämtningen i miljön av naturliga skäl kan ta långt mer än en generation ...

Miljöpartiet anser att Miljömålsrådets analys och förslag i stor utsträckning bör ligga till grund för miljöpolitiken de närmaste åren. Vi anser dock att det är orimligt att öka statens utgifter för att nå målen med 5–10 miljarder på ett år. Myndigheterna klarar inte av att på ett effektivt sätt öka sin verksamhet så snabbt. Samtidigt är det viktigt att påbörja uppbyggnaden redan i år. Vidare utgör en del av utgifterna omfördelning av pengar från andra satsningar, särskilt inom landsbygdsprogrammet.

Fel! Okänt namn på

I vår budget avsätter vi därför medel för en kraftfull satsning på nya åtgärder för att nå miljömålen utöver klimatmålet, i långa stycken i linje med Miljömålsrådets förslag om än inte allt på en gång. Vi föreslår vidare en gradvis upptrappning under 2009, 2010 och 2011. Med denna takt bör vi nå den arbetstakt Miljömålsrådet föreslagit på fem år. Denna satsning bygger på förslag från Miljömålsrådet som fördelas på flera utgiftsområden, förutom utgiftsområde 20 Miljö, även utgiftsområde 1 (åtgärder i länsstyrelser) utgiftsområde 17 (Kulturmiljövård), utgiftsområde 18 (Åtgärder för mer miljöhänsyn i samhällsplanering samt mot buller), utgiftsområde 22 (Åtgärder mot buller från transportsektorn) och utgiftsområde 23 (Areella näringar).

Ett urval större satsningar för nya åtgärder för att nå miljömålen framgår av följande tabell (miljoner kronor):

Miljömål	2009	2010	2011
Giftfri miljö	50	50	220
God bebyggd miljö	283	303	333
Levande sjöar och vattendrag	90	125	160
Rikt odlingslandskap	187	390	520
Levande skogar	320	370	620
Våtmarker	23	25	40

I satsningen ingår också en ökning av anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. Anslaget används, som framgår av budgetpropositionen, för bl.a. uppföljning och rapportering knutna till miljö kvalitetsmålen. En ambitionshöjning för åtgärder för att nå målen medför ett ökat behov av att bedöma effekten på tillståndet i miljön. Det är också viktigt att tidigt uppmärksamma förändringar i miljön som kan tyda på nya problem eller tidigare okända samband.

3.4 Övriga miljö satsningar

Förutom denna samlade satsning gör vi vissa ytterligare satsningar på miljöområdet som går utöver det som Miljömålsrådet har föreslagit. Flera utredningar har visat på problemen hos Naturvårdsverket (t.ex. RiR 2006:2, SOU 2008:62). I korthet har olika regeringar lagt på myndigheten en mängd tunga utredningsuppdrag och tunga insatser inom EU, utan att anpassa medelstilldelningen därefter. Den senaste utredningen föreslår att förvaltningsanslaget ökar. Miljöpartiet delar den uppfattningen. Däremot delar vi inte utredningens uppfattning att detta ska finansieras genom att sakanslaget minskar i motsvarande mån. Vi föreslår en ökning av anslaget till Naturvårdsverket på 20 miljoner kronor 2009–2011 för att kompensera för de utökade arbetsuppgifterna. Tillsammans med satsningarna inom ramen för de åtgärder som föreslås för att nå miljömålen innebär detta att Naturvårdsverket 2009 föreslås få 107 miljoner kronor mer än i regeringens förslag.

Anslaget för åtgärder för biologisk mångfald skulle som nämnts behöva höjas redan nu för att kompensera för ökande markpriser. Dessutom behöver takten höjas för att nå nuvarande miljömål. Tillsammans blir det en höjning

Fel! Okänt namn på

av anslaget med 813 miljoner kronor 2009, 1 206 miljoner kronor 2010 och 1 735 miljoner kronor 2011.

Regeringen har minskat anslaget till sanering av förorenade områden trots att den medgett att problemen är fler och allvarigare än tidigare uppskattat. Detta är till men för både verksamheten, de orter som hotas av läckande miljögifter och de företag som arbetar med sanering. Det är viktigt att behålla takten i saneringsarbetet. Skeppsvrak som förorenar eller riskerar att förorena områden i hav och sjö behöver också saneras. Båda tekniska och administrativa hinder har hämmat en angelägen sanering. Miljöpartiet vill utvidga anslaget för sanering av förorenade områden till att uttryckligen också omfatta havs- och sjöområden. För att vidareutveckla och påskynda detta arbete vill vi öka anslaget för sanering och återställande av förorenade områden med 50 miljoner kronor. Sammantaget blir det en höjning jämfört med regeringens förslag med 100 miljoner kronor 2009 och 50 miljoner kronor 2010 och 2011.

Också Kemikalieinspektionen har drabbats av att ha fått nya uppgifter – inte minst ett tungt arbete mot EU och nu genomförandet av Reach. Dessutom behöver kommuner mer och tydligare tillsynsvägledning. För de uppgifterna föreslår vi ökade anslag på 30 miljoner kronor per år 2009–2011. Tillsammans med satsningarna inom ramen för de åtgärder som föreslås för att nå miljömålen innebär detta att Kemikalieinspektionens anslag ökas med 70 miljoner kronor årligen.

SMHI har viktiga uppgifter på klimat- och vattenområdet. Uppgifterna har snarast ökat sedan 2006. Regeringens neddragning i samband med budgetpropositionen 2006 har bara delvis återställts. Därför föreslår vi en ökning på 17 miljoner kronor per år 2009–2011.

Även om vi är tveksamma till ett särskilt havsmiljöanslag, har vi till skillnad från förra året valt att i likhet med regeringen redovisa havsrelaterade utgifter under ett sådant anslag. Utöver direkta miljömålsrelaterade förslag vill vi införa en särskild skrotningspremie för tvåtaktsmotorer. Bakgrunden är att mer än en fjärdedel av Sveriges ca 720 000 fritidsbåtar bedöms ha motorer med låg verkningsgrad och dålig förbränning. De enkla tvåtaktsmotorer som hittills dominerat bland fritidsbåtarnas utombordsmotorer kan via avgaserna släppa ut uppåt en tredjedel av bränslet i oförbränt skick, och ungefär hälften av det hamnar direkt i vattnet där det orsakar stora skador för vattenlivet. Vi föreslår 50 miljoner kronor per år 2009, 2010 och 2011 för en skrotningspremie för gamla tvåtaktsmotorer med höga utsläpp. Villkor för att få premien på 500 kronor per motor blir att det är en fungerande tvåtaktsmotor som byts in vid köp av en ny miljöanpassad motor och att säljaren har ett bra sätt att skrota de gamla motorerna.

Regeringens satsning på ”hållbara städer” har i och för sig vissa förtjänster. Det räcker dock inte till för att fullt ut ersätta det tidigare klimatinvesteringsprogrammet. Vi tycker att Klimp har varit framgångsrikt och att det ska drivas vidare och utvecklas.

Bilproducenter och köpare av nya bilar i Sverige har varit för långsamma med att anpassa sig till klimathotet. Skattereglerna har styrt företagens inköp av nya fordon till särskilt törstiga bilar. Dessa dominerar några år senare andrahandsmarknaden.

Fel! Okänt namn på

Många bilägare som vill gå över till förnybara bränslen har inte råd att köpa nya bilar. Utbudet av begagnade bilar som går att köra på förnybara drivmedel är begränsat. En ökning av antalet bilar som kan köra på förnybara drivmedel ger ett bättre underlag för utbyggnaden av distributionsnätet. Det ger också en större acceptans för andra klimatpolitiska åtgärder inom och utanför transportsektorn, som ökade skatter på utsläpp av koldioxid. Miljöpartiet föreslår därför att 120 miljoner kronor per år 2009–2011 anvisas till stöd för konvertering av bilar.

3.5 Kovändning i klimatpolitiken

Många företag, regeringar och andra aktörer vill hellre investera i utsläppsminskningar i utvecklingsländer än på hemmaplan eftersom det är billigare. Ett sätt är att investera i klimatprojekt i u-länder genom den så kallade Clean Development Mechanism (CDM) varpå man i utbyte får ett antal nya utsläppsrätter. En sådan möjlighet finns inom EU:s system för handel med utsläppsrätter.

I princip handlar det om att köpa sig ett större utsläppsutrymme än vad man annars skulle ha enligt tilldelning och åtaganden. Ett sådant beteende motverkar själva målet med utsläppshandeln, att minska utsläppen i det egna landet och inom EU.

Sverige har tidigare haft en avvaktande hållning till CDM. Man har insett att systemet är mycket osäkert och har stora brister. Sveriges deltagande har uttryckligen syftat till att åstadkomma förbättringar i systemet. De projekt som Sverige ändå har investerat i har varit få och investeringarna förhållandevis små. De utsläppsrätter man fått har inte använts.

Den borgerliga regeringen föreslår nu en ändring av Sveriges förhållningsätt till CDM. Möjligheterna att göra utsläppsminskningar i andra länder ska utnyttjas fullt ut. Anslaget till investeringar i CDM och liknande projekt föreslås mer än femdubblas, utan att man anger någon begränsning för hur mycket utsläppsrätter som ska anskaffas på det sättet, eller hur det ska användas. I EU arbetar regeringen för att öka möjligheterna att utnyttja CDM inom utsläppshandeln.

Miljöpartiet anser att regeringens kovändning vad gäller CDM är oroande. Den underminerar det nödvändiga arbetet med att minska utsläppen, både på hemmaplan, inom EU och globalt. De utsläppsrätter som Sverige tilldelas genom de CDM-projekt regeringen investerar i bör makuleras en gång för alla. De bör inte användas för att ge Sverige ett större utsläppsutrymme idag eller någon gång i framtiden. Regeringen bör verka för att mängd CDM som ”läcker” in i handelssystemet begränsas kraftigt: Utsläppshandeln inom EU bör skärpas genom att tilldelningen av utsläppsrätter minskar till en nivå motsvarande en minskning av EU:s inhemska drivhusgasutsläpp med minst 30 procent till år 2020. Vidare bör regeringen genomföra en ordentlig utvärdering av CDM och utveckla andra sätt att bidra till verkliga utsläppsminskningar och hållbar utveckling i utvecklingsländer.

I vår budgetmotion föreslår Miljöpartiet en rad andra åtgärder för att minska våra utsläpp av växthusgaser.

4 Hållbart brukande

4.1 Regeringens politik i otakt med tidens krav

De areella näringarnas villkor har förändrats väsentligt under senare år och särskilt det senaste året. Klimatförändringen påverkar både förutsättningarna för att bedriva jord-, skogs- och vattenbruk och efterfrågan på näringarnas produkter. Den ekonomiska utvecklingen ökar också efterfrågan på dessa produkter. Detta har gett en välkommen förbättring av de ekonomiska villkoren för många jord- och skogsbrukare, vilket delvis bidragit till ökande markpriser.

Miljömålsrådet presenterade som nämnts i mars 2008 den fördjupade utvärderingen vars budskap sammanfattas i rapportens titel: Nu är det bråttom! Arbetet för att nå målen behöver intensifieras, och rådet föreslår en rad nya åtgärder. De areella näringarna jordbruk, skogsbruk och fiske har stor påverkan på flera av miljömålen och förutsättningarna för att nå dem.

Varken Sverige eller EU lyckats med målet att hejda förlusten av biologisk mångfald, vilket i sin tur kan medföra ett hot mot jordbruket på lång sikt. Dessutom har länderna kring Östersjön enats om en relativt ambitiös plan för Östersjöns miljö. Denna kommer att få konsekvenser för både jordbruket, skogsbruket och fisket.

Regeringens politik har inte anpassats till de nya villkoren. Jordbrukspolitiken måste i väsentligt högre utsträckning handla om att integrera miljöhänsyn i jordbruket. På vissa punkter vill regeringen i stället minska miljöstyrningen i nuvarande stödsystem. Trots att regeringen säger sig föredra naturvårdsavtal som instrument för skydd av skogen blir det i praktiken en neddragning genom att hänsyn inte tas till kostnadsökningen. Trots att ekologisk produktion inom jordbruket inte hållit samma takt som ökningen av konsumentefterfrågan drar regeringen ned stödet till ekologisk produktion. Trots att allt fler inser att överkapacitet i fiskeflottan är en grundläggande orsak till rovfisket i våra hav undviker regeringen att satsa på skrotning av fartyg.

4.2 Miljöpartiets förslag på hållbart brukande av naturresurser

4.2.1 Övergripande

Hållbart brukande av jord, skog och vatten bör ske i samklang med naturen och inom de ekologiska ramarna. Dit är det i dag allt för ofta långt. Ökade miljöhänsyn bör vara utgångspunkten för översynen av landsbygdsprogrammet i Sverige och regeringens agerande i samband med översynen av EU:s

Fel! Okänt namn på

jordbrukspolitik. Det måste också vara utgångspunkten för den översyn av EU:s fiskeripolitik som aviserats. Forskning om ekologiskt hållbara odlings-system bör utvecklas, så att odling i högre utsträckning sker med kunskap om biologiska system och deras begränsningar.

Budgetmässigt innebär ett mer hållbart brukande framför allt omfördelningar inom landsbygdsprogrammet. Det får dock också konsekvenser för vissa andra anslag.

4.2.2 Skog

Analysen av de fortsatta omfattande bristerna i den generella hänsyn som skogsbruket ska ta (där bortåt en femtedel av avverkningarna inte ens anses uppnå till lagens miniminivå, som i sig är erkänt för låg) ger vid handen att ett av problemen är att Skogsstyrelsen saknar resurser att följa upp avverkningsanmälningar och skydda sådan skog som borde skyddas. Skogsägare kräver också mer rådgivning från myndigheterna, samtidigt som otydliga krav anses vara ett skäl till att de olagliga avverkningarna sällan beivras. Sedan paragraf 30, den enda i skogsvårdslagen som handlar direkt om naturhänsyn, infördes 1994 har ingen fällts för brott mot den. Skogsstyrelsen behöver förtydliga kraven på naturhänsyn. För detta arbete och utökad arbete med biotopskydd och naturvårdsavtal föreslår Miljöpartiet en höjning av anslaget till Skogsstyrelsen med 50 miljoner kronor 2009, 2010 och 2011.

Prisökningen för skog och skogsmark gör att anslaget för biotopskydd och naturvårdsavtal skulle behöva öka med storleksordningen 40 procent från 2006, bara för att behålla samma takt i ökning av skyddet som rådde det året. Miljömålsrådets rapport visar i sin tur att takten skulle behöva öka för att nå det övergripande målet om att hejda förlusten av biologisk mångfald. Många skogsägare drabbades särskilt hårt av stormarna Gudrun och Per för att de valde att inte ha försäkring mot sådana skador. Det ligger i skogsägande företags intresse att återplantera sin skog. Miljöpartiet anser det inte vara motiverat med ett generellt statligt stöd till skogsägares nyplanteringar efter stormarna. Däremot finns flera skäl att eftersträva en större inblandning av lövskog i den nya skog som planteras. Miljöpartiet anser att återplanteringsstödet bör begränsas till merkostnaden av lövskogsinblandning jämfört med återplantering av barrträd. Sammantaget blir det en höjning av anslagen för insatser för skogsbruket med 40 miljoner kronor 2009, 120 miljoner kronor 2010 och 120 miljoner kronor 2011.

4.2.3 Rikt odlingslandskap

Miljöpartiet har som framgått och till skillnad från regeringen tagit Miljömålsrådets rapport och förslag på allvar. För att börja genomföra en del av Miljömålsrådets förslag avseende framför allt odlad mångfald och husdjursgenetiska resurser föreslår vi ökning av anslagen till Jordbruksverket med 14 miljoner kronor 2009, 2010 och 2011. Flertalet andra åtgärder inom jordbruket för att nå miljömålen finansieras genom andra anslag och genom omfördelningar inom landsbygdsprogrammet.

I åkerlandskapet riskerar småbiotoperna, artikedomen och förekomsten av hotade arter att minska. Miljömålsrådet påpekar att arters möjlighet till anpassning till klimatförändring försvåras. För att motverka detta har rådet föreslagit ett nytt delmål avseende åkerlandskapet och en rad åtgärder, bl.a. utökat stöd till bioträda (mångfaldsträda), information och uppföljning. För att kunna börja genomföra en del av Miljömålsrådets förslag avseende målet den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena i åkermark föreslår vi en ökning av anslagen till åtgärder för landsbygdens miljö och struktur på 113 miljoner kronor 2009, 153 miljoner kronor 2010 och 168 miljoner kronor 2011.

4.2.4 Ekologiskt lantbruk

Det ekologiska lantbruket bidrar till att nå flera miljömål. Dessutom bidrar det till att bevara markens produktivitet på sikt. Regeringen har slopat det särskilda anslaget för stöd till det ekologiska lantbruket. Pengarna fördes till andra budgetposter. Det står nu klart att stödet till det ekologiska lantbruket i praktiken har minskats med mer än hälften, om än på ett osynligt sätt. Dessutom har villkoren för stödet försämrats. Inom landsbygdsprogrammet har dessutom flera förändringar av villkoren för ersättningen till ekologisk produktion lett till kraftiga minskningar av utbetalningarna till ekostödet. Vidare är nivåerna för stöd till ekologisk produktion i allmänhet låga, särskilt i förhållande till kraftigt höjda marknadspriser för konventionella produkter. Allt detta bidrar till att ekologisk produktion inte utvecklas i samma takt som efterfrågan, vilket i sin tur leder både till onödiga prisökningar för konsumenter och uteblivna marknadsandelar för svenska jordbrukare.

Miljöpartiet vill införa ett omställningsstöd till certifierad ekologisk produktion. Det behövs för att delvis täcka extrakostnader som nya maskiner, skördebortfall under omlägningsperioden, kostnader för certifiering, m.m. Det statliga stödet till certifierat ekologiskt lantbruk och omställning till ekologisk produktion behöver ökas. När mer pengar från landsbygdsprogrammet blir tillgängligt för stöd till biologisk mångfald och andra miljöhänsyn bör stödet till det ekologiska lantbruket öka. Vidare bör regeringen göra en översyn av ersättningsnivåer till certifierade producenter.

Pengar förs över från anslag 1:21 Konkurrenskraftig jordbrukssektor och 1:25 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket till ett särskilt anslag, 1:33 Åtgärder för att främja ekologisk produktion och omställningsstöd. Det anslaget utökas till 43 miljoner kronor 2009, 51 miljoner kronor 2010 och 54 miljoner kronor 2011.

4.2.5 Fiske

EU:s jordbrukskommissionär Joe Borg har i ett brev till kommissionskollegor nyligen kommit med en svidande kritik mot EU:s fiskeripolitik. Borg slår fast att en av grundorsakerna till problemet är en överdimensionerad flotta. Den ger ökat tryck på fiskebeståndet, ökade kontrollproblem, ökat tryck på politiker att föra en ansvarslös politik och dålig lönsamhet för fiskare. Borg klagar över att medlemsstaterna inte utnyttjar de möjligheter som finns inom den gemensamma fiskeripolitiken för att med EU-stöd minska flottorna. EU-

Fel! Okänt namn på

stödet fordrar också nationell medfinansiering. Borgs kritik träffar också Sverige. Vi föreslår, i likhet med tidigare år, mer pengar till skrotning av fiskefartyg samtidigt som det nationella kvotfördelningsinstrumentet ska användas för att gynna det småskaliga och kustnära fisket på det storskaliga långväga fiskets bekostnad. Skrotningsbidragen bör inriktas på det sistnämnda segmentet. Anslaget för strukturstöd till fisket ökas med 8 miljoner kronor per år 2009–2011.

Det finns ett stort, eftersatt behov av ökad fiskevård. Åtgärder för fiskevård bedrivs ofta i samarbete med organisationer och aktiva enskilda. De bidrar till ett bättre friluftsliv och bättre förutsättningar för turism, samtidigt som de också bidrar till uppfyllelsen av miljömålen. Vi föreslår en ökning av anslaget till fiskevård med 10 miljoner kronor per år 2009–2011.

I tidigare budgetar har regeringen skrivit att Sveriges linje i internationella förhandlingar om fiskekvoter ska vara att den vetenskapliga rådgivningen ska följas. Borg skriver i sitt brev till EU-kommissionen hur ministerrådet systematiskt avvikit från forskarnas rekommendationer och vilka förödande effekter det har fått för Europas fiskebestånd. I årets budget har den tidigare tydliga skrivningen mjukats upp. I stället för att stödja den linje som EU-kommissionären Borg nu uttrycker vill jordbruksministern och regeringen nu ha ännu friare händer att förhandla fram fiskeriavtal som bryter mot forskarnas råd. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från Ices.

4.2.6 Forskning

En följd av regeringens nedläggning av Djurskyddsmyndigheten är att medel för forskning som syftar till att utveckla alternativa metoder till djurförsök minskades. Miljöpartiet anser att det behövs öronmärkta medel för sådan forskning. Miljömålsrådet har vidare föreslagit att medel anslås till forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) för forskning om odlad mångfald. Miljöpartiet föreslår i vår budgetmotion att 100 miljoner kronor per år 2009–2011 överförs från anslaget Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. för praktik på högskolan till Formas. Sammantaget föreslår vi att anslaget till Formas ökas med 122 miljoner kronor 2009, 123 miljoner kronor 2010 och 125 miljoner kronor 2011. Vidare bör ett mål införas för Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, att redovisa hur man kunskapsförsörjer det ekologiska lantbruket, ekologiska livsmedelsföretag, ekologiska handelsaktörer och konsumentorganisationer.

Stockholm den 7 oktober 2008

Tina Ehn (mp)

Helena Leander (mp)

Karin Svensson Smith (mp)